

ÚTMUTATÓ

A FÖLDRAJZI ÁRUJELZŐK BEJEGYZÉSÉT KÉRELMEZŐK SZÁMÁRA

*A mezőgazdasági termékek (beleértve az élelmiszereket)
eredetmegjelölésének és földrajzi jelzésének oltalma*

**Agrárminisztérium
2025.**

ÚTMUTATÓ A TERMÉKLEÍRÁS ELKÉSZÍTÉSÉHEZ

Az agrártermékek eredetvédelméről szóló 2022. évi LXVI. törvény 1. § 14. a) pontja szerinti

TERMÉKLEÍRÁS

tartalmi felépítése és tagolása

(figyelembe véve az (EU) 2024/1143 rendelet 49. cikkében foglaltakat)

1. **A termék elnevezése** abban a formában, ahogyan azt a meghatározott földrajzi területen az adott termék leírására a kereskedelemben vagy köznyelvben használják. Lehet egyetlen név, de általában két részből áll. Ilyenkor tartalmazza a termék nevét (pl. szalámi, hagyma, sajt) és egy földrajzi nevet, amely területről a termék a nevét kapta, ahol termesztik vagy előállítják (pl. szegedi, makói, óvári stb.).

*Csak azokat az **elnevezéseket lehet bejegyezni**, amelyeket az adott mezőgazdasági termékre vagy élelmiszerre történő utalásként akár **a kereskedelemben, akár a köznyelvben használnak**.*

2. **A termék leírása**, beleértve adott esetben az érintett nyersanyagokat, növényfajtákat és állatfajtákat, beleértve a fajok kereskedelmi megnevezését és tudományos nevét, valamint a termék főbb fizikai, kémiai, mikrobiológiai vagy érzékszervi jellemzőit.

FŐ SZEMPONT: A terméknek egyedinek kell lennie, nem lehet olyan termék, amely nem rendelkezik olyan sajátos jegyekkel, amelyek a többi terméktől megkülönböztetik. Tegye fel magának a kérdést: Mi teszi ezt a terméket különlegessé? Miben különbözik a többi olyan terméktől, amelyek ugyanebbe a kategóriába tartoznak?

A termék leírása fejezetben fel kell tüntetni:

- az alapanyagokat (növényi és állati eredetű termékek esetében a felhasznált fajtákat is),
- a termék legfontosabb fizikai jellemzőit (alak, méret, külső megjelenés, szerkezet, összetétel stb.),
- kémiai jellemzőit (pH-érték, szárazanyagtartalom, ásványi anyagok, adalékanyagok jelenléte/hiánya, stb.),
- mikrobiológiai jellemzőit (ilyen vagy olyan erjesztőanyagok használata, baktériumok jelenléte stb.),
- érzékszervi jellemzőit (íz, szín, illat stb.); továbbá
- a termék egyedi és konkrét minőségi jellemzőit, kritériumait.

FŐ SZEMPONT: A leírás technikai és tudományos adatok segítségével jellemezze a meghatározott terméket. A leírás tartalmazza azokat a fizikai, mikrobiológiai, kémiai és érzékszervi adatokat, amelyek a termék sajátosságait adják. **Ne tüntesse fel azokat a fizikai, mikrobiológiai, kémiai és érzékszervi tulajdonságokat, amelyek eredendően is a termék besorolása szerinti típus, illetve állat- vagy növényfajta jellemzői voltak.** Legyen pontos, és a termék leírására agronómiai szakemberek vagy élelmiszer-technológusok által alkalmazott nyelvezetet használjon. Használjon a termékkel kapcsolatban gyakran előforduló meghatározásokat és szabályokat, illetve alkalmazzon széles körben használt mértékegységeket és összehasonlítási alapot, illetve technikát.

FŐ SZEMPONT: Ennek a résznek a termék sajátosságait tekintve összhangban kell lennie a 6. ponttal.

3. A földrajzi terület meghatározása

Azt a földrajzi területet kell a lehető legpontosabban körülhatárolni, illetve felsorolni – lehetőleg településekre, kivételes esetben megyékre bontva – ahol a termék előállítása (tenyésztése, termesztése) történik.

Be kell szerezni a földmérési és térinformatikai államigazgatási szerv által készített, a termékleírásban meghatározott földrajzi területet ábrázoló térképet.

A földrajzi területet részletesen, pontosan, kétértelműséget kizáróan kell meghatározni. Fel kell sorolni a termék előállításában érintett településeket és/vagy megyéket, ezeket a mellékelt térképvázlaton is jelölni kell.

Fontos a pontosság. A termékleírásban a földrajzi területet lehetőség szerint fizikai határvonalakhoz (pl. folyó, út) vagy közigazgatási határok alapulvételével kell meghatározni. A mezőgazdasági termelő és az ellenőrző hatóság számára is egyértelműnek kell lennie annak, hogy pontosan melyik földterület tartozik a területhez, és melyik esik azon kívül. Kerülje az általános megfogalmazásokat.

FŐ SZEMPONT: A földrajzi területet a termék és a földrajzi terület közötti kapcsolatra tekintettel kell körülhatárolni.

4. A földrajzi területről való származás igazolása (nyomon követési rendszer)

A termék nyomon követése egy olyan rendszerre utal, amelynek segítségével a termeléstől egészen az értékesítésig a termék útja jól figyelemmel kísérhető, és a terméken elhelyezett azonosító adatokból annak eredete pontosan megállapítható. A meghatározott földrajzi területtel kapcsolatban fel kell tehát sorolni mindazokat a bizonyítékokat, amelyek igazolják, hogy a termelés, a feldolgozás, a késztermék-előállítás egyes szakaszai az adott területen mentek végbe.

A termékleírásnak meg kell határoznia azokat az eljárásokat, amelyeket a gazdasági szereplőknek alkalmazniuk kell a származás igazolása céljából azon termékekre, nyersanyagra, takarmányra és egyéb elemekre vonatkozóan, amelyeknek a termékleírásnak megfelelően egy meghatározott földrajzi területről kell származniuk.

A gazdasági szereplőknek meg kell tudniuk határozni a nyersanyag és/vagy a beszállított termékek valamennyi tételének szállítóját, mennyiségét és eredetét; a szállított termékek

átvevőjét, mennyiségét és rendeltetési helyét, valamint a be-és kiszállított tételek közötti megfelelést.

5. A termék előállítási módja

A termék előállítási módjának és adott esetben az autentikus és egységes helyi módszereknek a leírása; valamint ***a csomagolásra vonatkozó adatok feltüntetése, amennyiben a kérelmező termelői csoportosulás*** – az uniós jogot, és különösen az áruk szabad mozgására és a szolgáltatások szabad nyújtására vonatkozó uniós jogot figyelembe véve – ***úgy dönt, és azt a konkrét termékre vonatkozóan megfelelően megindokolja, hogy a minőség megőrzése, a származás garantálása vagy az ellenőrzés biztosítása érdekében a csomagolásnak a meghatározott földrajzi területen kell történnie.***

A termék előállításának részletes leírását és az annak során alkalmazott technológiát, eljárást kell tartalmaznia (kiemelve a termék meghatározó jellemzőit):

Például az állati eredetű termékek esetében le kell írni az állattenyésztés módját (felnevelés helye, takarmányozás), a levágásra kerülő állat életkorát, a hús érlelési módját, a testek osztályozását, a pH-értéket stb.

A növényi termékek esetében le kell írni a termesztési feltételeket (trágya és talajjavítók, az ültetés sűrűsége, védekezés a betegségek ellen, öntözés, metszés stb.) a vetés és a betakarítás időpontját, a betakarítás határidejét, módját, a raktározást/tárolást, a szállítást, valamint az előbbieket esetlegesen meghatározó határértékeket (pl. szilárdság, érettség, cukortartalom) stb.

A feldolgozott termékek esetében le kell írni a teljes gyártási folyamatot a nyersanyagtól a késztermékig, beleértve az egyes előállítási módszereket (pl.: szárítás, fermentálás/erjesztés, főzés) stb.

Csomagolás: különösen a specialitásokat kell kiemelni. Tartalmazza a csomagolási módot, ha szükséges a csomagolóanyag pontos meghatározását, formáját és a csomagolási egységeket is.

FŐ SZEMPONT: A csomagolásra vonatkozó földrajzi korlátozás esetében jól megalapozott, a termék jellegéből adódó **indokolásra van szükség**. A területen kívüli csomagolást csak kivételes esetben tiltsa meg, mivel az az egységes piac szabadságainak korlátozását jelenti. Tegye világossá, ha a korlátozás következtében a vevő (pl. egy másik tagállamban működő élelmiszerüzlet) nem csomagolhatja át vagy szeletelheti fel stb. a terméket, és **az ilyen jellegű korlátozást indokolja meg**.

6. A termék és a földrajzi terület kapcsolata

FŐ SZEMPONT: A földrajzi területtel fennálló kapcsolat a termékleírás lényegi része. Be kell mutatni, hogy a termék jellemzői milyen módon **köszönhetőek a földrajzi területnek, illetve a termék sajátosságai mely természeti, emberi és egyéb tényezők miatt alakulnak ki**. Ebben a fejezetben akár alfejezetekre bontva, akár folyamatos szövegben mutassa be *a földrajzi terület* azon *sajátosságait*, amelyek hozzájárulnak a termék sajátosságaihoz, illetve előidézik

azokat, valamint *a termék sajátosságait* (e két elem bemutatásának sorrendje felcserélhető); végezetül ismertesse, hogy a földrajzi terület és a termék minősége közötti „kapcsolat” pontosan miben nyilvánul meg (pl. *A „termék” hírneve a környéken történelmileg a kerek, lapos, szájban olvadó, juhtejből készült sajthoz kapcsolódik, amelyet otthoni fogyasztásra szántak, vagy kis mennyiségben a helyi piacokon értékesítettek*”).

Ebben a fejezetben igazolni kell tehát:

- *eredetmegjelölés esetén a termék minősége vagy jellemzői és a (természeti és emberi tényezőkkel jellemzett) földrajzi környezete közötti kapcsolatot,*
- *földrajzi jelzés esetén a termék adott minősége, hírneve vagy egyéb jellemzője és a földrajzi eredete közötti kapcsolatot.*

A fejezet első mondatában mutassa be, hogy min alapul a termék és a terület közötti kapcsolat, pl. A „... termék” és földrajzi területe közötti kapcsolat a termék hírnevén és meghatározott minőségén alapul.

Ezt követően határozza meg és ismertesse a meghatározott földrajzi területnek a kapcsolat szempontjából lényeges tulajdonságait.

Ide tartozhatnak – leginkább OEM bejegyzésére irányuló kérelem esetén – a talajtani-éghajlati jellemzők; a domborzat, az éghajlat, a talaj, a csapadék, a fekvés, a tengerszint feletti magasság stb. A földrajzi területnek a termék sajátosságait nem befolyásoló jellemzőit ne sorolja fel. Ne használjon általános terminológiát, például „gyönyörű táj”. Itt ismertetheti a helyi termelők szaktudását is. A szaktudás legyen különleges és sajátos készség: a közönséges termelés nem elégséges.

Amikor rátér a termék sajátosságainak leírására, az legyen összhangban a 2. ponttal, és lehetőleg kerülje az ismétléseket. Határozza meg és ismertesse, hogy a hasonló termékekhez képest mi teszi ezt a terméket különlegessé. A terméknek kizárólag azokat az egyedi tulajdonságait sorolja fel, amelyek a földrajzi terület sajátosságainak köszönhetően, azok eredményeként alakulnak ki.

FŐ SZEMPONT: Ne sorolja fel a termék azon tulajdonságait, amelyek nem függenek össze a földrajzi területtel vagy a szaktudással, illetve – hírneven alapuló OFJ kérelemnél – nincsenek hatással a termék hírnevére. Konkrét és pontos jellemzőket soroljon fel, amelyek igazolják a szaktudást. Soroljon fel múltbeli és közelmúltbeli konkrét példákat az elnevezés tényleges használatára; ezek lehetőség szerint a termék forgalmazásáról tanúskodó tényezők legyenek.

A földrajzi terület sajátosságai hogyan befolyásolják a termék sajátosságait (ok-okozati összefüggés)

FŐ SZEMPONT: Ismertesse, hogyan alakítják ki a termék jellemzőit a földrajzi területen található tényezők. Kérjük, érvelése legyen tárgyilagos és a földrajzi terület és a termék sajátosságai között fennálló valamennyi összefüggésre térjen ki.

A terméknek a földrajzi területtel való kapcsolatát, eredetét, különleges minőségét, illetve hírnevét alátámasztó dokumentumokat (pl. irodalmi/szakirodalmi utalások, régi termékcímkék, kiállítási oklevelek és egyéb történelmi dokumentumok másolatai; természeti adottságok ismertetése, vizsgálati jelentések, megfigyelési adatok) a kérelem mellékleteként be kell nyújtani.

A *termék adott minőségén vagy jellemzőin alapuló OEM és OFJ kérelmek* esetében a meghatározott földrajzi környezet természeti, illetve adott esetben emberi tényezői, valamint a termékjellemzők közti okozati viszonyt kell leírni egységes szerkezetbe foglalva (vagyis párhuzamba állítva azt, hogyan eredményezi a földrajzi környezet a termék jellemzőit).

A *hírneven alapuló OFJ iránti kérelem* esetében itt ismertesse azokat az okokat, amelyeknek köszönhetően az egyedi termék a földrajzi területhez kapcsolódik. Fogalmazza meg a terméknek azt a sajátosságát, amely révén hírnevet szerzett, és idézzon konkrét információkat és tényezőket, amelyek igazolják ezt a hírnevet. A kapcsolat bemutatásának megfelelő eszközei lehetnek például a sajtószemelvények. Mutassa be, hogy a termék hírneve kapcsolódik az elnevezéshez és a földrajzi területnek tulajdonítható. A hírnév olyan tényezőkkel bizonyítható, mint például díjak, szakkönyvekben vagy sajtóban tett hivatkozások, gasztronómiai kiadványokban szereplő említések.

A *nem megkülönböztető jellegű minőségi jellemzők és tulajdonságok*, a földrajzi területet leíró olyan elemek, amelyek nincsenek hatással az OEM/OFJ jellemzőire, az előállítás módjával kapcsolatos olyan információk, amelyeknek a kapcsolat szempontjából egyáltalán nincsen hatásuk, hasonló termékekre való hivatkozás (például: „a terület a káposztatermesztéshez kiváló adottságokkal rendelkezik”), *az általános jellegű és szubjektív értékelő megállapítások* (például: „a termék egyedülálló íze”, „a termék egyedi minősége”) **kerülendők**.

7. Egyedi jelölési szabályok

Az (EU) 2024/1143 rendelet 37. cikkének (3) bekezdése **kötelezően** előírja, hogy **a földrajzi árujelzőhöz kapcsolódó szimbólumnak szerepelnie kell** az uniós szinten bejegyzett oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel vagy oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel forgalmazott **termék jelölésén**. Ezen túlmenően a jelölésen **a földrajzi árujelzőt az uniós szimbólummal azonos látómezőben** kell feltüntetni.

A fentiek alapján tehát ebben a fejezetben elegendő csak a speciális jelölési követelményekre kitérni, azokra, amelyek nem következnek egyértelműen a hivatkozott jogszabályból.

Amennyiben a termék nevének speciális megjelenési formája van a csomagoláson, azt itt kell jelezni. Megadható betűtípus, betűméret, színskála, elhelyezési mód, a terméket jelölő egyéb logó, és minden olyan speciális részlet, ami nem kötelező előírás, illetve ami jogszabályba nem ütközik.

8. Fenntartható gyakorlatok

Amennyiben a termelői csoportosulás vagy elismert termelői csoportosulás úgy dönt, hogy **az uniós vagy nemzeti jogban meghatározottaknál környezetvédelmi, társadalmi vagy gazdasági fenntarthatósági vagy állatjóléti szempontból szigorúbb fenntarthatósági előírásokat alkalmaz** és ezek az érintett termék valamennyi termelője számára kötelezőek, ezeket a gyakorlatokat a termékleírásnak ebbe a fejezetébe kell belefoglalni.

9. Ellenőrzési rendszer – a termék lényeges tulajdonságainak és előállítási módjának ellenőrzésére vonatkozó minimumkövetelmények és eljárások

Ebben a fejezetben azt kell leírni (akár táblázatos formában), hogy a terméknek melyek a lényeges tulajdonságai, illetve előállítási módjában melyek a lényeges elemek/lépések, ezek eléréséhez milyen tevékenységek kapcsolódnak (minimumkövetelmények) és hogyan történik ellenőrzésük (mód/módszer, gyakoriság); mindezt a teljes termék-előállítási folyamatra vonatkoztatva.

Például:

lényeges tulajdonság és/vagy előállítási mód	minimumkövetelmények	az ellenőrzés módja/módszere, gyakorisága
füstölés	max. 12 °C, 12-14 napig	...

10. Szakirodalom

Kizárólag a termék és a körülhatárolt földrajzi terület közötti kapcsolatot (pl. a termék eredetét, múltját, hagyományát) alátámasztó, a termékleírásban meghivatkozott adatokat kell benyújtani.

11. Mellékletek

A földmérési és térinformatikai államigazgatási szerv által készített, a termékleírásban meghatározott földrajzi területet ábrázoló térkép, egyéb, a kérelmező által szükségesnek tartott mellékletek (pl. termékfotó).